

ZPRÁVODAJ

JIRÁSKOVA HRONOVÁ

PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÉHO DIVADLA
S ČESKOU, MORAVSKOU A SLOVENSKOU
ÚČASTÍ A ZAHRANIČNÍMI HOSTY

Problémy diskusního klubu

V diskusním klubu profesora Císaře jsme narazili na problém vnímání inscenací, které chtějí v publiku vzbudit především emotivní zážitek. Na některé diváky tato představení nepůsobí, někteří vnímají pouze roztržité epizody, které se jim neskládají v celek a mnohdy ani netouží celek znát. Zeptala jsem se profesora Císaře, proč máme takové problémy při interpretaci tohoto druhu divadla.

„Souvisí to s jistým vztahem ke světu. Mnohé, co se ve světě děje, je těžko vysvětlitelné, pochopitelné. Klasické vnímání, k němuž jsme se dopracovali v přírodních následnostech a souvislostech tolikrát zklamalo, že naopak nastupuje bytostné prožití určité skutečnosti, aniž se té skutečnosti chce nějak dostat na kloub. Dalo by se o tom mluvit velice široce, ale zůstaňme jen u

(pokračování na str. 3)

Divadlo Malostranská beseda z Prahy přivezlo do Hronova ukázkou tzv. „divadla krutosti“. Představí se hrou Jeana Geneta Služky v režii Petera Scherhaufera j. h.

Neprekonaná bariéra

Režiséra Vlada Benku z popradského souboru MATICA sme krátko po ich prvom vystúpení so Šablou od Františka Švantnera požiadali o krátky rozhovor.

● Prečo ste sa rozhodli práve pre Švantnera?

— U dávno ma lákala táto predloha a vlni sme sa konečne rozhodli spolu so súborm, že ju zinscenujeme. Zaujímavé sú tu najmä kontrasty medzi realom a víziou. V neposlednom ra-

de nás motivoval i návrat k pôvodnému názvu súboru - MATICA a tak sa nám patrilo urobiť niečo rýdzo slovenského, čo Matici prináleží.

● Akými líniami pôjde váš súbor ďalej?

(pokračovanie na str. 2)

Bude? A aký bude?

Nechajme bokom otázky kompetencie a nomenklatúry a zamyslime sa nad zmyslom Jiráskovho Hronova. Nevravím nad poslaním, lebo to je podľa mňa jasné: ukázať v tom istom čase a na tom istom mieste výsledky práce českých (a možno aj slovenských) ochotníkov.

Jiráskov Hronov je nerozlučne spätý s menom veľkého a obooma našimi národmi váženého spisovateľa. Ale už dávno jeho prehliadky prekročili rámec piety. S rokmi sa stal Jiráskov Hronov prirodzeným vrcholom každoročných snažení, snom aj métou všetkých ochotníkov. Napriek problémom, ktoré tu boli z hľadiska lokalizácie mesta (jeho excentrickosť) a tak trochu aj priestorom. Ale to všetko je zanedbateľné v porovnaní s nezvyčajne vyspelým a pre ochotníkov priaznivým prostredím, so starostlivosťou organizátorov, ale aj — priznajme si to — s rokmi starostlivo budovanou tradíciou. Isteže, nikto nezastaví vývoj. Nikto nezabrání tomu, aby si ochotníci kdekoľvek a kedykoľvek nemohli vytvárať nové a možno aj zaujímavejšie koncepcie iných

festivalov. Uvediem príklad: keď na Slovensku vznikol mimoriadne úspešný seriál festivalových prehliadok nazvaný Divadelná žatva v Martine, iba nerozumný človek sa mohol obávať, že to ohrozí Hronov. Naopak, až tam, v Martine, si začali slovenské súbory uvedomovať, akým významom pre ne je ísť odtiaľ na celoštátne merania schopností do Hronova. A táto vŕcnosť k pojmu Hronov trvá podnes.

Nemám vplyv na rozhodnutie o tom, či Hronov bude alebo nebude. Ale viem určite, že ak by bol zrušený, bude nám všetkým chýbať. A zároveň sa svet dozvie o tom, ako si naďalej nevieme vážiť tradície a ako sa teda chrbtom obracujeme k svojej vlastnej kultúrnej minulosti.

ANTON KRET

Jak příští Hronovy?

Lidem, kteří se léta sjíždějí do Hronova šlo vždycky o divadlo. O jeho kvalitu, o názory odborníků. I o možnost vyslovit svůj vlastní názor. I do budoucna jde o to, aby byl Hronov opravdovou divadelní dílnou pro všechny, kdo chtějí dělat divadlo pravdivě, poctivě, dobře. Ne jenom tak, po sousedsky. LIDA HONZOVA

Hledá se partner

Devět siciliských dívek si svůj turistický pobyt v Československu zpestřilo vystoupením v amfiteátru parku. Jejich recitační soubor vznikl v siciliském městě Trepány na počesť vylodení řeckého hrdiny Anea. Dívčám je 16–20 let a pokiaľ nestudujú, venujú sa recitácii starovekých textů v originále. Zahraničných cest absolvovaly niekoľko - Rumunsko, Albánie, Turecko a západní Nemecko.

Jejich soubor zde u nás hledá partnera pro reciproční výměny. Zatím neúspěšně, ale ministerstvo školství přislíbilo pomoc. Nevíte o někom?

von

7/90

Horká lázeň Metry Blansko trejila do čierneho. Doufám, že tomu bude tak i letos v predstavení KAN DID.

Slosovací listina divadelní loterie

1. cena — barevný televizor
Color 332 023539 — 2. cena —
— vysavač 018713 — 3. cena —
— kuchyňský strojek 011239 —
— stan 001238 — péřový spací
pytel 016539 — vysoušeč vlasů
007178 — kávovar 010033 —
— kapesní kalkulačka 008449 —
— campingová křesílka 021369 —
— cestovní batoh 017711 — ká-
vový servis 005970 — volejba-
lový míč 014394 — sportovní
taška 020436 — osobní váha
011500 — nafukovací lehátko
020686 — kalimata 002675 —
— kuchyňská váha 001122 —
— psací souprava 015781 —
— molitanové lehátko 018159 —
— camp. chladnička 013191 —
— líný tenis (4 míčky) 007861 —
— líný tenis (2 míčky) 006482 —
— váha malá 000769 — páčka
pro stolní tenis 001928 — ke-
ramický džbán 020131.

26. — 45. cena — 50 Kčs
024125, 013738, 008870, 019852,
015760, 023911, 015097, 019147,
014736, 005887, 014669, 003747,
003740, 005914, 021972, 019524,
001552, 022661, 023294, 022583.

46. — 75. cena — 20 Kčs
009482, 011945, 009951, 013718,
022412, 012629, 021284, 016080,
001344, 001259, 023206, 017106,
002154, 018964, 023205, 001198,
022778, 011482, 015847, 023975,
019469, 023197, 006919, 018012,
012594, 004026, 016251, 001627,
013978, 001835.

76. — 115. cena — 10 Kčs
005372, 017789, 018994, 019002,
006989, 000938, 004038, 016792,
019044, 007347, 023279, 004407,
013293, 016004, 012338, 010522,
010658, 001038, 010520, 010519,
015742, 011080, 010653, 017807,
014769, 019669, 018977, 020979,
016301, 021123, 009719, 012095,
011776, 017496, 014548, 002141,
019042, 015002, 015019, 018219.

116. cena — Člověče nezlob se
002207.

Výhry budou vydávány v in-
formační kanceláři po dobu ko-
nání 60. JH do soboty 11. 8. (do
12 hodin). Od 13. 8. pak ve SK
Mistra A. Jiráka, Hostovského
242, Hronov, tel. 81485, 81314.
Výhry je nutné vyzvednout
nejpozději do 14. září 1990.

Režisér zapomněl

„Bože, já úplně zapomněl, že
se tady hraje divadlo“, po-
vzdech si režisér hronovského
představení Pana Johaneše, ing.
Houštěk, když byl ve štábu de-
legován do Velkého Dřevce, aby
se oficiálně rozloučil se zahra-
ničními hosty a našimi lektory.
Řekl to v okamžiku, kdy pan
Lelek, rovněž herec v hronov-
ském představení, pronesl: „pa-
ne Houštěk, pro nás to bude
horší, když máme tu zkoušku na
Johaneše.“ (ss)

„Ze zítřejšího programu“ který uvá-
díme vždy v předvečer představení, se
nedopatřením „vypařilo“ druhé před-
stavení Divadelního studia JELO z
Prahy — „Výběrčí“. Proběhne dnes v
16 hodin. Omlouváme se čtenářům
programu.

Divadelní soubor domu kultury v Krupce a JZD Lažany se před-
staví díky velkorysosti autora, který k provozování své devizové
vázané hry svolil, inscenaci Kde kukačka hnízdo má.

Neprekonaná bariéra

(dokončení ze str. 1)

— Veľa naznačuje názov, no
rozhodli sme sa ročne pripraviť
jednu slovenskú inscenáciu a
jednu zo svetovej dramatiky. Tak

POZNÁMKA

K poznámce s „Mrazením v zá-
dech“. Nevidím důvodů k nějakému
mrazení... Naopak! — Je třeba dát
šanci J. Vavříčkovi... Vždyť amatér-
ská scéna může poskytnout čas k roz-
šíření charakteristik — dejme tomu od
XIII. ročníku... Rozšířit je o tituly
dalších her, jména porotců a drama-
turgů, věnovat větší pozornost účasti
slovenských souborů atd. —

Domnívám se, že autor ví a umí
v mnohem širších a hlubších souvislos-
tech. A Amatérská scéna jistě může
poskytnout větší prostor než jednoli-
vé číslo Zpravodaje města Hronova...
VLASTIMIL KRÁL

K POZNÁMCE K POZNÁMCE S MRAZENÍM V ZÁDECH

Otiskovat dvakrát jeden a týž článek
se nedělá. Nic víc dodat nelze. —el—

ZMĚNA

Upozorňujeme zájemce o pro-
menádní koncert, že začíná už ve
20.00 hodin. Ve 21.00 v rámci
kina Ponrepo můžete vidět film
Jana Švenkmajera Zahradu a
krátký film Hugo Haas. Po skon-
čení filmů bude koncert pokračo-
vat. Obě akce se konají v par-
ku MAJ.

Třidu paní Bodil Larsen

jsme zastihli v pilné práci. Z několika závěrečných minut věnovaných
strečinku a uvolnění celého těla bylo znát, jaký důraz klade na po-
hybovou stránku hereckého projevu. Předem našeho rozhovoru se
však musím paní Bodil, učitelce dramatu z Dánska omluvit, za trap-
ný omyl, ke kterému ve zpravodaji došlo...

■ Má první otázka se týkala
specificky herecké metody, kte-
rou paní Bodil používá.

„Nemohu říct, že bych měla ně-
jakou přísně vyhraněnou metodu.
Je směs všeho, co jsem v živo-
tě viděla. Samozřejmě, že si ale
na základě všeho co znám, vy-
tvářím vlastní profil. Velmi mě
zajímá integrace pohybu, role
zvuku, hlasu, tance, rytmu a hud-
by.“

■ Kterou z těchto složek pova-
žujete za dominantní?

„Nevím, mohu-li některou z

trochu sme známi tým, že robí-
me vo veľkej miere celosloven-
ské premiéry, čiže veci doposiaľ
nehrané. Švantnerova Šabl'a bo-
la akousi „odbočkou“, pretože
poetikou súboru inklinujeme
hlavne ku komédii, veselohram
a groteskám a týmto smerom sa
budeme orientovať i v budú-
nosti. Zatiaľ poškľubujem po Bar-
donovej Charlieho tete alebo po
predlohe U galantného prasaťa
od Claude de Spaaka.

● Aké máte pocity po prvom
vystúpení so Šabl'ou na JH?

— Zdá sa, že sa nám akosi
nepodarilo prekenuť slovensko-
českú bariéru. Snáď to bude o
čosi lepšie na festivale divadel-
nej poetiky v Juhoslávii, kam sa
práve teraz chystáme. —jšv—

KLUBY?...

Snad z neznalosti situace pokládám
neexistenci diskusních klubů v širším
kontaktu zájmu účastníků za omyl. A
hned v úvodu poznámávám, že ne-
existenci poroty nijak s otázkou „zda
kluby či ne“ nespojuji...

Tolik rozporných otázek (až spor-
ných nehorázností...) je v některých
inscenacích v podstatě ponecháno ži-
velným diskusím bez vpravdě veřejné-
ho hledání nejadekvátnější cesty k
analytické metodě pro tu či onu in-
scenaci... (ať už od hypotézy ke
struktúře — nebo od struktury — ko-
nec konců...! ke smyslu). Měl-li kdo-
si obavy z nebezpečí určité autori-
tativnosti názorů osobnosti (vztah po-
rora — vedoucí klubu — diskuse —
závěry...) a vycházel z nutnosti po-
nechat prostor naprosté toleranci pro
osobní soud a postoj ve smyslu „li-
bí — nelíbí“, pak ho mohu ujistit, že
dosáhl jen a jen bloudění a zavádění
živelně vznikajících diskusí do sle-
pých uliček... (od nadšeného souhlasu
fyzilogické podstaty bez korektivů
nejen racionálních, ale ani estetick-
kých... — až po chladný racionální
postoj, kterému se nedostává oponen-
tury emocionálních podnětů... — a
to už nehovořím o vložení svěřepých
protikladných názorech „ano-ne...“).

Proto vše doporučuji, aby pro
příští rok — přežijeli Jiráskův Hronov
rok 1990 — byla opět instituce diskus-
ních klubů zavedena, ať už je drama-
turgie příštího JH soutěžní, přehlíd-
ková, experimentální, radostná či no-
stalgická, antitradiciční či staronové
snobská atd. atp. (samozřejmě, že
různé varianty klubů, seminářů, výbě-
rových či hromadných setkání nevyu-
žiji...) —
Za „sirotky“ z klubu dr. Žbortníka —
VLASTIMIL KRÁL

Slovenskú lyrizovanú prózu
včera hronovskému publiku pri-
bližil Divadelný súbor MATICA
so Švantnerovou Šabl'ou.

Pracujeme s tématem různými
způsoby a používám k tomu těla
a role. A až teprve potom se za-
jímám, jestli bychom tu „studii“
mohli proměnit v představení.
Začínám se zajímat o jeho styl,
atd.“

■ Sledujete vlastní představe-
ní a jak je hodnotíte?

„Viděla jsem mnoho předsta-
vení, sleduji v průměru dvě den-
ně. Domnívám se, že kvalita in-
scenací, je jako celék, dobrá.
Herci používají hodně svého tě-
la, což se mi líbí. Nevidím her-
ce, který stojí na pódiu a říká
slova, ale herce, který ke hře
používá sám sebe. Přesto, že ne-
rozumím vašemu jazyku, rozumím
představením. A to se v amatér-
ském divadle často nestává.“

■ Děkuji za rozhovor i perfek-
tní překlad. —el—

ŠABLA

František Švanter, který posloužil ako románopisec dramaturgovi a režisérovi hry Vladimírovi Benkovi, patřil mezi autorov tzv. slovenskej moderny, ktorá bola napojená pupečnou snúrou na európsky expresionizmus a surrealizmus, ale zakotvená bola v slovenskom predvojnovom realizmickom románe. U Švanta sú citelne predovšetkým expresionistické vplyvy. A tie pochopil dramaturg tak, ako ich pochopil: vložil do Šable útržkovitú prírodu o drsných chlapoch, o ich ženských opletačkách a horúcej krvi, ktorá neraz spôsobuje smrť ľudí násilnou rukou „mužného“ vraha. Urobil vlastne baladu, aj keď ju neopatrili všetkými náležitostami balady. Zachoval azda iba jej krátkosť.

Je to na dobré divadlo predsa len málo. Najmä keď aj herectvo je vedené k potlačaniu plnokrvnej dramatickosti, k zaznamenaniu viacvýznamového gesta, mimiky, pohybu. Lebo tých pár furiantských kúskov (premet, začatie sekery do kláta a pod.) nestačilo nahradit' plynulý tok hereckého konania ani tú prepotrebnú prevapivosť v zme- ne tempa a rytmu života herca na javisku.

Režisér si, pravda, vymyslel výraznú symbolizujúcu scénu, ktorá absolútne korešponduje s jeho prvotným zámerom: ľudské utrpenie sa premieňa do pôdorysu v podobe kríža a kreslá divákov vytvárajú nad ním ten známy oblúk, používaný na dedinských krížoch zároveň ako kryt proti nepohodám zhora, proti dažďu, snehu a vetrom. Aj práca s rekvizitou sledovala doplnenie expresívneho dojmu z toho, čo na javisku pred nami prebieha.

Nevedno, či rozkúskovanosť scénok a striedavá literárnodramatická kvalita textu, alebo spomínaná tmesnosť hereckého prejavu spôsobili, že hroznosť divák nepodľahol zamýšľanému dramaturgovi diela a hľadal sám pre seba odpoveď na otázku, čo je tomu na vine.

Presvedčili sme sa, aká krehká je náoba inscenácie, v ktorej jeden človek zoberie na seba množstvo povinností a hlavne zámerov. Aj expresionizmus, aj naturalizmus, aj poézia, aj literárna hrubosť a aj keďčo iné - to je priveľa aj na skúsenejšieho režiséra, hoci tento, teda autor Šable, preukázal tu aspoň svoju poučenosť na vzore nie malom - na európskom študentskom divadle, aké sa podnes pestuje aj u nás.

ANTON KRET

To, čo hráli ochotníci z Kežmarku je útvár ťažko pojmenovateľný. Není to divadlo dramatické (ač z dramatu jsou to některé prvky jednání a dialog jako jeho základní jazykový projev), není to divadlo epické (ač z epiky je to půdorys základního vedení děje i s jeho „rozprávným“ temporytmem), není to divadlo lyrické (ač z lyriky je to jistá mlžnost vztahů a střípkovitost, přetržitost jednotlivých

historek ze života). A otázka je, zda je to vůbec divadlo.

Chybí tu totiž to, co jediné je v divadle nevypustitelné: vyjevované vztahy, které dávají jevům význam a sdělení smysl. Chybí tu vnitřní sled příčin a následků, motivací, důvodů toho, proč se děje to, co se děje. Nejsou sdělovány vztahy mezi lidmi: Děla Kešciak to, co dělá z nenávisti, nebo proto, že je zlý člověk, nebo jen tak pro zábavu? Proč si Marcinco nechává vše líbit, aniž jakkoli reaguje? A jaký vztah k tomu mají zbývající dva muži a proč ho neprojevují? Všem jakoby vše bylo v podstatě jedno. Děj za sebou postupně řadí fakta, aniž vzniká spojitost, aniž roste význam, aniž se klene oblouk řešení vytčeného problému. A tak se vlastně nedozvídáme, jací ti lidé jsou, co chtějí a chtěli-li vůbec něco. Nikdo k ničemu nezaujímá žádný postoj.

Inscenace je zvláštní směs poučenosti a inžinýrnosti téměř absolutní. Na jedné straně užívání takových prostředků, jako je stříhová metoda, retrospekce, zastavování pohybu či rozložený zpomalený pohyb při rvačce. Na druhé straně naivní přímocnost jakou těchto prostředků používají: vyprávění je doplněno předváděním, zpomalení je použito jedinkrát v inscenaci prostě tam, kde by jiné řešení bylo obtížné, totéž je u stínohry, jindy se zase objeví loutky... Prostě inžinýrské divadlo, které si s ničím nedělá problémy. Scéna je vytvářena klíčem z praktické bláby, ale ten není významově použit ani pro nejzákladnější mizanscénu: dva protipóly, dva soupeři, mezi nimiž se odehrává hlavní spor, nejsou na protilehlých ramenech kríže, ale jaksi neurčitě „přes roh“: přichází se odkudkoli, odchází tamtéž (ostatně nezvládnuté, nepochybně přechody a odchody zabírají snad čtvrtinu času).

Šabla se, žel, nezafala.

LUDEK RICHTER

KAN DID

Vyjdem z režisérovej myšlienky: „... i my známe masť, vhodné na bolistik života, hojivé balzámy umelých i ľudových tvorivostí.“ Jiří Poláček mienil všeobecne odpovedať prečo uvádza Divadlo v klubu Metra Blansko Voltaira - pre jeho hlboké poznanie človeka a sveta, v ktorom žije. Zhru- ba. Ja dodávam, že aj pre jeho novú, objavný pohľad na racionálne jadro tohto života.

Ale z inscenácie sa dá na prvý pohľad vyčítať, že súbor uvádza hru aj preto, že si chce povyznať a v tomto povyznaní dať príležitosť ôsmim hercom, ktorí sa cítia na to, aby uhrali náročné „syntetické“ postavy a ukázali, čo v skutočnosti vedia. Takýmto cieľom odjakživa poslužili hry z rodu feérií, rozprávok, báchoriek, ale aj - netajme to - operietiek či dnes muzikálov, ak sa súbor cítil silný aj v hudobno-spevackej zložke.

Na prvý pohľad je teda všetko v poriadku: Divadlo v klubu sa rozhodlo pre zdánlivú feériu s muzikálovým nádychom (o čom sa zmienime neskôr). Lenže keď Jan Ciziví a manželka Vostri dramaturgovali Voltairovho Candida, ani zďaleka nemysleli predovšetkým na feérickosť, rozprávkovosť

románu, ktorá v ňom, pravda, nesporné je, ale zaujal ich pravdepodobne voltairizmus ako filozofický smer, ktorý povýšil rozum nad metafyziku a táto skutočnosť otvorila cesty novej literatúry, úplne novému chápaniu človeka ako spoločenskej jednotky, ale aj človeka v jeho mikrosvete, v jeho nepoznanom duchovne. A dramaturgizéri mali svoje novodobé vzory - v Ibsenovom Peerovi Gyntovi, v O'Neilovom Marcovi Polovi... Vo všetkých troch prípadoch išlo o to hľadať novo chápaný zmysel bytia človeka ako pútnika životom, ako Ahasvera moderných dejín. A ak sa do hier tohto typu zakomponúva aj dajme tomu hudba, je spravidla symbolizujúca, dramatická a má tendenciu skôr podfarbovať, dokresľovať, ale neodbiehať a už vonkomom nie mení žánr predlohy. Tu, v pipade Blanska, so vyšlo z tendencie „zlomiť“ žánr už tým že sa zdôraznila spomínaná už feérickosť namiesto čohosi vecnejšieho, väčšmi smerujúceho k samotmu hľadacstvu zmyslu ľudskej existencie. A pritom môžeme uviesť príklad, kde sa nielenže podarilo spojiť muzikálový žánr s témou večného putovania, ale ho hudbou a spevom ešte aj umocniť: bola svetoznáma inscenácia Junony a Avosa Marka Zacharova. Lenže tam, aj napriek tomu, že text k hre napísal básnik, rozvíjal dramatický príbeh predovšetkým cez hudbu. V našom prípade je to opačne.

No inscenácia má napriek všetkému nesporné kvality spočívajúce vo vyrovnaní hre hercov, z ktorých ani jeden nie je nijaký začiatokník, v práci s rekvizitou a v pružnom, dymšlel- nom aranžmáne režiséra, ktorý keď si už zvolil takýto žánr, dokázal ním rovnocenne zaplniť čas aj priestor. Apropos, priestor: bol nápaditý a využitelný v komplexnom scénografickom stvárnení. Ale aj on, tak ako si ho inscenátori vymysleli, potvrdzoval, že tu išlo o akúsi filiaciu muzikálu, muzikálu hraného z plebeku.

ANTON KRET

Dálej co dělej, Candide je novela filosofická, Je to novela s nejednoduchým dějem, s desítkami epizod, nestálou změnou místa i času. Chce-li inscenátor poselství Candida předat, musí z této skrumáže událostí vytáhnout hlavní dějovou linii a uspořádat ji tak, aby se z ní vyjevilo téma - onen filosofický rozměr, o němž byla řeč.

Žel, v inscenaci Metry Blansko mohutná ambaláž hudebně-varietní podívané nedovoluje hlubší a přesnější propracování relevantních významů a naopak je zahlcuje. Prostředky nejsou podřízeny tématu, jevištní dění nesměruje k obsahu hry, není stavěno k zesílení a výkladu významu slova, ale mnohdy jen pro svůj vlastní efekt.

Proč se například dvakrát část děje odehrává v poloze playbackové opery - muzikálu? Proč jsou na některých místech použity loutky - jen pro zmožnění nedostačujícího počtu herců? Jenže loutka je „herec“ jiné materiální podstaty, jiné kategorie, jiného druhu a tudíž nese oproti herci i jiný význam - jaký?

V inscenaci dominuje vedle choreografie scénografická složka. Nelze snad pochybovat, že vytváří určitý styl. Zdá se mi však, že ani ona nepomáhá k orientaci v ději a k budování tématu.

Proč je například ústředním objektem jeviště právě postel, když význam inscenace k ní nijak nesměruje? O loutkách již byla řeč, zbývá tedy jen otázka, proč jsou v inscenaci tři druhy loutek, každý jakoby z jiné hry. Rudé síť dovolují sice mnohotvárně užít, ale ani to nepřidá nic víc, než obecnou proměnu jeviště.

Režie nezvládá kompozici jevištního dění tak, aby akce v dané chvíli vedlejších postav nekonkurovaly důležitější akci, neakcentuje hlavní tahy. Výsledkem je, že inscenace se rozpadá na jednotlivé scény, situace, obrazy. Jako divák se přestávám orientovat v postavách (snad vyjma tří ústředních), v ději, o tématu nemluvě. A schopnost strukturovat, rozlišovat důležité od nedůležitého a činit toto rozlišení viditelným pomocí jevištního akcentu a tak klenout z těchto jednotlivých významů význam konečný, je základem jevištního umění a jeho hlavním cílem; ne vymýšlet „nápady“ a snášet je na jeviště.

LUDEK RICHTER

Rob Classen: Divadelní festival HRONOV

Čtyři představení, která jsem mohl dosud vidět (páté teprve uvidím dnes večer), mají podle mého názoru, toto společné:

- jednoznačné zvládnutí divadelních prostředků
- divadelní jazyk, ve kterém je domínou tělesný výraz
- důraz na zvukový a světelný efekt, neustále vytvářející určitý druh abstraktních emocí, které by se daly pocitově srovnat s neočekávaným západem slunce, explozí temperamentu a krásy perfektního těla

- používání trpkého lidského humoru

S jistou litostí musím dodat, že všem představením, na kterých jsem byl, něco chybělo. Nikde jsem neměl pocit hlubokého citu. Hlavním důvodem pro tento nedostatek emoce se může najít v tom, že jsem nikdy nebyl přímo konfrontován s individuálním lidským bytím jako takovým.

Tak se mi zdá, že v tomto divadle, je lidství potlačeno a nahrazeno „abstrakcí“, jako např. zklácaní strukturou společnosti, politickou minulostí, současnou situací atd.

Samozřejmě, že jak kritika, tak sebeuspokojení mají terapeutickou hodnotu, ale jestliže se neustále opakují a jsou vedeny až do extrému, budou pro vědomí smrtelnější než drogy. Tento způsob myšlení bezpochyby buduje nakonec fantazii, fantazii jako zdroj, ze kterého všechna tvůrčí umění se rodí a roste, stejně jako jakýkoli způsob realizace, zdůrazňující lidskost.

Upřímně doufám, že československé amatérské divadlo se v blízké budoucnosti přesvědčí o správnosti této cesty myšlení.

Zároveň toto divadlo brzy najde nov- ý zdroj inspirace, ze které se zrodí nová fantazie stejně jako nové struktury, které budou tentokrát založeny na opravdové lidskosti, místo používání sloganů.

(dokončení ze str. 1)
problému: umění. Myslím, že v moderním umění je spousta věcí, které, pokud jde třeba o výstavbu díla, platily dříve a nyní plátit přestávají. To, co tady vidíme, to jsou útržky, které jsou rozprostřeny do prostoru, nemají předem ohraničené hranice, zřetelné vazby. Sestávají z nej- různějších, nahodile nebo nepatří- čně sestavených prvků, kde žádnou jinou logiku než jako asociativních vazeb neobjevíte. To je pro moderní kumšt pří- značné a když to spojíte s tím, co jsem řekl před tím, tak to charakterizuje něco, co na jedné straně vyvolává obavy, že se vlastně vzdáme poznávání, vzdá- me se vnikání do tajemství řádů

a budeme jenom lidé, kteří cosi intuitivně přijímají a nechťejí to poznat. Na druhé straně v tech- nickém světě, v civilizaci, která velmi zdůraznila racionální strán- ku, užitečnost, věcnost, je to při- rozená obrana organismu, tedy

Problémy diskusního klubu

i organismu umění, které se pro- ti tomu staví. A divadlo také re- aguje i tímto způsobem. Ale ne- znamená to, že by to umělo! Je to velice rozporné, problematic- ké; svědčí to o něčem vážném. Říkám to velice zjednodušeně, ale v každém případě je to fe- nomén, který není jednoduchý a který nám asi bude ještě dlou-

hou dobu motat hlavu. Leč v každém případě je to opravdu obraz daleko složitějších věcí.

● Protože diskusní kluby neby- ly letos dobře zorganizované, zeptala jsem se pana profesora na jeho názor na tuto aktivitu.

„Myslím si, že diferenciace, která je příznačná pro současné divadlo, vyžaduje stejně tak ur- čitou diferenciaci v diskusních klubech. To znamená: za prvé se musí vycházet ze zájmu a potřeb lidí, kteří chtějí o divadle něco vědět a za druhé se mu- sí vycházet z různorodých pro- blémů, které diferencované di-

valdo ve svých vyjadřovacích prostředcích ve vztazích ke sku- tečnosti přináší. Všeobecnost, pokud se hovoří o všem a je možné pouze se dotknout pro- blému, nestačí; je nutné jít hlou- běji a konkrétněji. Především by kluby měli sloužit otevírání okru- hů určitých otázek v nějakých souvislostech a tím umožňovaly větší sebereflexi pro ty, kteří di- valdo dělají.

Kluby by měly být organizová- ny v dostatečném předstihu. Při- hlášky by měly informovat o co půjde a k čemu se klub bude soustřeďovat, jaká bude jeho problematika, ale i náročnost. Podle toho by se měli účastníci rozhodovat.“

ZORA VONDRÁČKOVÁ

Přelet nad kukaččím hnízdem režiséra M. Formana si nechá ujit málokdo. Doufám, že i hra v nastudování Divadelního souboru domu kultury v Krupce a JZD Lažany zaujme.

REFLEXE

KAN DID

Kan Did prochází groteskně ošklivými prostředími. Vše, co se v nich odehrává, je pomýlené. Vše, co Kan Did a jeho přátelé říkají, je nesmyslné. Na konci se během okamžiku rozhodnou změnit svůj život. Chťejí smysluplně „obdělávat svou zahradu“. Tato změna je překvapující. Divák si má uvědomit, jak se ta zahrada bude obdělávat s takovým „materiálem“, jako je Kan Did a spol., čili jak dopadne naše budoucnost? Toto vyznění mě ale napadá až v 01 hodin ráno, poté, co si zpětně mnohokrát přemítám o představení. Nevím, zda-li je inscenace dešifrovatelná v kratším čase. V čem je problém? Soubor střídá žánry. Možná je tato žánrová pestrost záměrem. Ale divákovi by měl být v tom případě dán alespoň náznak klíče. V prostředí, kterými Kan Did prochází se dějí ošklivé groteskní akce. Ale soubor přeceňuje své schopnosti v tomto oboru. Scénografie, především rudé síť a koberce, líčení i kostýmy mi připadají samoučelné. Případá mi podivuhodné, že soubor po revoluci nastudoval inscenaci, kde prakticky dvě hodiny zesměšňuje minulost a budoucnost věnuje minutu. Na jednu informaci, kterou poskytl, je to poněkud dlouhý čas. Všichni totiž víme, jaký jsme „materiál“ a divadlo by spíš mělo objevovat co s námi.

ZORA VONDRÁČKOVÁ

Ekonomky si stěžují

Ubytovací komise organizačního štábu má prý každým rokem problémy s většinou návštěvníků Jiráskova Hronova. Obvykle si mnozí nadsadí své požadavky a později nepřijedou v plném počtu. Ubytovací komise organizačního štábu Jiráskova Hronova prosí budoucí návštěvníky, aby přihlášky k pobytu vyplňovali zodpovědně. Objednaná a včas neodhlášená lůžka budou nutně fakturována.

(sš)

Návštěva po třiceti letech

Syn slavného architekta, autora Jiráskova divadla, pan Freiwald navštívil Hronov, kde od roku 1959 nebyl (a po dvaceti letech emigrace ve Švýcarsku). Na hronovské radnici se sešel s předsedou MěstNV a některými členy organizačního štábu. Beseda se rozbíhala do nejrůznějších stran, její osou však byla historie a úděl jednotlivce. Zkušenosti pana Freiwalda jsou bohaté, především také jako odborníka z oblasti průmyslových staveb. Proto se se zájmem podíval na projekty přístavby Jiráskova divadla (i když podobné objekty nejsou jeho profesí).

Mohu vám prozradit, že skici interiéru nového kulturního stánku, který by měl sloužit i hronovským přehlídkám (a samozřejmě v průběhu roku Hronovákům), dávají tušit, že problém Slávie, Sokolovny, Žďárek atd. by mohl být za čas vyřešen.

—gs—

Fakta o případu „Příliš horká lázeň“

Článek pana Luďka Richtera v 5. čísle Zpravodaje JH „Co je co – a kdo je kdo“ a články v Lidové demokracii a Svobodném slovu mě přivádějí k tomu, abych objasnil některé momenty týkající se situace vzniklé bezprostředně již po přestávce divadelního představení ochotníků z Blanska, kteří v Jiráskově divadle sehráli hru Příliš horká lázeň. Protože „případ“ Blansko by zaplnil celý Zpravodaj, orientuji se pouze na některé, podle mého názoru důležité, skutečnosti.

— V polovině představení odešel z JD bývalý vedoucí tajemník KV KSC O. Liška a další členové delegace.

— Po ukončení představení přišla na MěstNV pracovníce ministerstva kultury dr. Malcová, dále paní Láznovská a pan Tomas z UKVC, tajemník OV KSC J. Petr, později přišel místopředseda VěKNV J. Kábrt.

— Zástupkyňe ministerstva kultury i pracovníci UKVC odsuzovali nevhodnost chování a odchod delegace z JD a doslova se prali za své názory a hájili představení ochotníků z Blanska.

— Tyto názory byly v příkrém rozporu s názory J. Kábrty a tajemníka OV KSC J. Petra, kteří šli tak daleko, že navrhovali, aby v pondělí opustili ochotníci z Blanska město.

— Kolem 22 hodiny pověsil někdo na dveře radnice obraz prezidenta T. G. Masaryka, tak jsme alespoň byli informováni od vedoucí oddělení KV KSC M. Horníkové, která obraz na MěstNV přinesla.

— Bezprostředně poté zavolal tajemník OV KSC J. Petr, podotýkám, že ne nikdo z Hronova jak bylo uvedeno

panem Richterem, příslušníky StB.

— Asi za hodinu se dostavil pan Šorm a ještě jeden příslušník StB, kteří byli seznámeni soudruhem Petrem s „causou obraz T. G. Masaryka“. Vyslechli J. Petra a sdělili mu, že obraz prezidenta nezajistí a že nemusel kvůli tomu v sobotu v noci vyrušovat, že se jedná o prezidenta a jeho obraz, byť vyvěšený na státní budově, není důvodem, aby se tím zabývali.

— Před zasedáním poroty byl na zasedání pozván k J. Kábrtovi a J. Petroví předseda poroty pan Laurin a pan Jirový. Oba museli brzy odejít a jejich stanovisko k představení bylo následující: „Ochotníci z Blanska byli vybráni na JH bez jakýchkoliv připomínek a jejich představení sehráno, jak dokázal i záznam, který musel být zhotoven na večerním představení, přibližně tak, jak jej V. Majakovskij napsal a odrážel tehdejší situaci v Rusku.

— V neděli bylo jasné, že toto představení narušilo poklidný průběh 59. JH.

— Množství telefonických hovorů z Prahy, Blanska, Hradce Králové v obou směrech – dokazovalo zájem povolanců i méně povolaných o to, co se v Hronově děje.

— Byl jsem přítomen telefonickým hovorům pana Laurina, Jirového, dr. Malcové, paní Láznovské i Císařové, kteří se souboru z Blanska zastávali, vysvětlovali a dokazovali, že se soubor ničím neprovinil.

Otázka „viny a nevin“ byla samozřejmě projednávána dále. Názor a vlastní závěr má snad již každý svůj. . .

PETR ČEPELKA

zítřejší program

9.00	Diskusní klub SČDO	třída ZS
10.00	Poslechněte jak bývalo - LD V boudě Plzeň	park MAJ
10.00	Zberné stredisko - DS Mostáreň Brezno	Slávie
10.00	Setkání s dlouholetými návštěvníky JH - beseda	MěstNV
11.00	Titisková beseda	klub JD
13.30	Koncert na náměstí - Dětská dechovka LŠU Hronov	
14.00	Poslechněte jak bývalo - LD V boudě Plzeň	park MAJ
	DON ŠAJN	Slávie
14.00	Zberné stredisko - DS Mostáreň Brezno	JD
16.00	Pan Johanes - DS Hronov	Slávie
17.00	Zberné stredisko - DS Mostáreň Brezno	JD
19.30	Pan Johanes - DS Hronov	
21.15	Oslava 60. let budovy JD (hold Jiráskovu divadlu)	náměstí
21.30	Filmový večer - Tajemná záře nad Pacifikem	koupaliště

Amatérské divadlo nemá v Rakousku takovou tradici a lidové zázemí jako u nás. Ale má své nadšence i jistý způsob organizace, převážně však na bázi amatérské. Stát má jiné starosti a sto padesát tisíc šilinků ročně, které dostává jejich divadelní amatérská organizace (je součástí evropské skupiny AITA), není věru moc. Přesto se pořádají přehlídky, festivaly, tak dva až tři ročně, jeden celorakouský a další v jednotlivých rakouských zemích. Několik odborníků profesionálně dělá organizační činnost, ale větší část práce je na dobrovolnicích. A na finanční podpoře různých sponzorů. Ti se ovšem finanční podpoře takových přehlídek nevyhýbají, reklama a odpisy z daní jsou pro ně užitečné.

Franz Horcicka, který vede jeden ze seminářů ve Dřeviči, je režisérem, předsedou Hornorakouské sekce pro amatérské divadlo zmíněného Rakouského svazu pro divadlo, loutkové divadlo, figurativní divadlo, školní divadlo a dramatickou výchovu.

V „rakouském“ semináři

Titul na pár řádek. Titul označující jeho dobrovolné „profese“. Ve skutečnosti je učitelem na gymnáziu, na škole vede dva školní soubory a v Kirchdorfu, městě v němž působí, pak soubor „regulérní“. Mnozí jeho žáci se do něj po ukončení studií vracejí. Školní soubory do jisté míry formou tvořivé dramatiky rozšiřují práci školy. Jednak pra-

cuji pravidelně (i když na základě zájmů dětí), jednak navazují i na školní témata. Např. 200. výročí francouzské revoluce, které motivovalo školní výuku, využil i jeho školní soubor k nastudování Weisova „Marata-Sade“.

Pan Horcicka je poprvé v Československu. Práce s našimi semináristy se mu zamlouvá. Jsou prý spontánnější, přístupnější a kontaktnější než při podobných akcích Rakušané (a doplnil, že ani jeden z festivalů se neobejde bez seminářů, školení, dílen, i když zajišťování těchto projektů je nákladné a zájem profesionálů nevelký, prý to pro ně není

finančně zajímavé a snad to snižuje i jejich jméno). Cílem jeho dřevičského semináře je uvědomlost herecké práce (sympatizuje se systémem Stanislavského), herecká cvičení doplňuje projektem minidramat, která na malé ploše vyžadují maximální reakci. Z představení, která dosud viděl, se mu nejvíce zamlouval Revizor a Marx international.

Když jsem odjížděl ze Dřevič, uvědomil jsem si, že náš rakouský host mluví o věcech, které v organizaci amatérského divadla pocítujeme dnes za ohrožující, jako o normální, přirozené věci. My máme jednu tradici, oni jinou. Ale naštěstí nejsou mezi námi umělé přehrad, takže specifické zkušenosti přijdou každému z nás určitě vhod.

—gs—